

RIKSARKIVAREN

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 OSLO

Deres ref
10/447

Vår ref.
2010/64637 HANKNU

Dato
8.2.2011

Vedtak om bevaring og kassasjon - Språkrådet med forløpere

Vi viser til brev av 7. desember 2010, hvor Språkrådet har oversendt plan for bevaring og kassasjon av arkivmateriale ved Norsk språknemnd, Norsk språkråd, Språkrådet og Stedsnavntjenesten.

Riksarkivaren er enig i de vurderinger som er gjort. Med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 126 (arkivloven) § 9 bokstav c godkjenner Riksarkivaren plan for bevaring og kassasjon slik den er presentert i Språkrådets brev av 7. desember 2010.

Språkrådet avgjør selv hvor lenge materialet som skal kasseres må oppbevares av administrative og juridiske hensyn.

Med hilsen

Ivar Fønnes
riksarkivar

Hans Knut Trælhaug
arkivar

Språkrådet*

Riksarkivet
P.b. 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO

REF.

VÅR REF.
10/447-1

DATO
07.12.2010

Plan for bevaring- og kassasjon av arkivmateriale ved Språkrådet

I følge arkivforskriften §3-21 skal offentlige organer utarbeide kassasjonsregler for det arkivmaterialet som ikke kommer inn under bestemmelsene om arkivbegrensning i §3-19, eller bevaringspåbudet i §3-20. Kassasjonsreglene skal gi oversikt over hva som skal bevares, og hva som kan kasseres. Språkrådets plan for bevaring- og kassasjon skal gjelde også for det historiske arkivmaterialet, det vil si for materialet etter *Norsk språkråd og Norsk språknemnd*.

Språkrådet ble opprettet 01.01.2005, og er statens fagorgan i språkspørsmål. Språkrådet har som formål å styrke det norske språkets status i nåtid og fremtid, og å forvalte de to offisielle språknormene. Språkstyrkingsarbeidet omfatter både norsk språk generelt og den nynorske målformen spesielt. Administrativt er Språkrådet underlagt Kulturdepartementet.

Språkrådet har to forløpere. Den første var Norsk språknemnd, som ble opprettet i 1952 av Kirke- og undervisningsdepartementet, og underlagt dette. Arbeidet med ny læreboknormal for bokmål og nynorsk var nemndas første store oppgave. Forøvrig var normeringsarbeide en viktig oppgave for nemnda.

Norsk språknemnd ble nedlagt i 1972. Alle saksområder ble videreført i det nye organet, Norsk språkråd som ble opprettet i 1971, og som begynte sin virksomhet 01.02.1972. Rådet overtok alle saksområdene fra Språknemnda, men i tillegg fikk Norsk språkråd nye oppgaver etter hvert. En av de første oppgavene var revidering av bokmålsrettskrivingen. Videre tok Norsk språkråd i samarbeid med Universitetet i Oslo på seg å utarbeide to ordbøker – Bokmålsordboka og Nynorskordboka. Fagområdene som ble videreført fra Språknemnda, ble sterkt utvidet i Norsk språkråd. Et slikt område var språklig godkjenning av lærebøker for grunnskolen og den videregående skolen. Fagspråk og terminologi er et annet område.

I forbindelse med omorganisering ble Norsk språkråd nedlagt 31.12.2004. Alle saksområdene ble videreført i det nyopprettede Språkrådet. I tillegg er det kommet flere andre oppgaver, som for eksempel å bygge ut en egen språktjeneste for statsorganer.

POSTADRESSE
Postboks 8107 Dep
NO-0032 OSLO

KONTORADRESSE
Observatoriegata 1 B
NO-0254 OSLO

TELEFON
+47 22 54 19 50
TELEFAKS
+47 22 54 19 51

E-POST
post@sprakradet.no

INTERNETT
www.sprakradet.no
www.sprakradet.no

Språkrådet omfatter også en ytre etat – stedsnavntjenesten. Selve fagområdet går helt tilbake til 1878, da en konsulent for navnesaker ble oppnevnt for Norges geografiske oppmåling, som var underlagt Forsvarsdepartementet. Fra 01.07.1990 ble lov om stadnamn (Stadnamnlova) satt i verk, og en egen stedsnavntjeneste ble opprettet under Kulturdepartementet. Det ble avtalt at personaladministrasjonen skulle ligge til Norsk språkråd. Stedsnavntjenesten består i dag av fem faste, desentraliserte regionskontor med en navnesekretær. Navnesekretærene skaper egne kontorarkiv, med egen journal og kopibok, og har i så måte desentralisert arkivansvar. Stedsnavntjenesten benytter egen arkivnøkkel, og arkivmaterialet blandes ikke med Språkrådets arkiv.

Norsk språknemnd hadde ikke egen arkivnøkkel. Arkivet er delvis emneordnet, og delvis alfabetisk ordnet. Norsk språknemnd førte manuell journal i hele perioden 1952-1972. Arkivet etter Norsk språknemnd er allerede avlevert til Riksarkivet i 2001. Arkivet har fått tilvekstnr. 2001/008 ved Riksarkivet.

Norsk språkråd hadde ikke arkivnøkkel i perioden 1972-1980, men bygget videre på systemet fra språknemnda. Det ble utviklet ny arkivnøkkel for Norsk språkråd omkring 1980. Da den nye nøkkelen ble innført, ble det ikke satt skarpt skille i arkivet eller foretatt noen form for periodisering. Norsk språkråd førte manuell journal frem til og med 1998. Norsk språkråd innførte elektronisk journal Doculive Noark 4 i 1999, men ikke elektronisk saksbehandling, og heller ingen elektroniske filer.

Ved opprettelse av Språkrådet 01.01.2005 kunne ikke den gamle arkivnøkkel brukes fordi den ikke lenger var dekkende for alle saksområder, og den var heller ikke i samsvar med Felles arkivnøkkel for statsforvaltningen. Språkrådet har hatt elektronisk journal, Doculive Noark 4, men ikke elektronisk saksbehandling fra 01.01.2005. Ingen elektroniske filer er tilknyttet systemet.

Språkrådet innførte 01.07.2010 fullelektronisk arkiv- og saksbehandling. Vi bruker WebSak Basis til journalføring og Websak Fokus til saksbehandling.

Språkrådet vil benytte statens generelle kassasjonsbestemmelser, men for fagsaker ønskes egne godkjente kassasjonsregler. I vurdering av Språkrådets arkivmateriale er det lagt vekt på:

- Språkrådets behov for å bevare dokumentasjon på kort og lang sikt, knyttet til rettigheter og plikter i forhold til andre instanser
- Personers og virksomheters rettigheter og plikter i forhold til det offentlige og hverandre
- Hensynet til ettertidens behov for informasjon om forhold i samfunnet og samfunnsutviklingen (materialets kulturelle og forskningsmessige verdi)
- Språkrådets funksjon i samfunnet, utøvelsen av myndighet og hvilken rolle Språkrådet har i forhold til det øvrige samfunnet og i samfunnsutviklingen.

Språkrådet, Norsk språkråd og Norsk språknemnd er spesielle institusjoner, fordi det ikke finnes noe annet statlig organ som har hatt lignende oppgaver. I utgangspunktet må man derfor regne med at det meste av arkivmaterialet er bevaringsverdig.

Fagklasse 3: Språket som system, fagklasse 4: Språket i bruk, og fagklasse 5: Språkstyrking er alle spesielle faggrupper. Se vedlagte arkivnøkler.

Fagggruppene under 3 og 4 er spørsmål med svar, og viser hvordan regelverk og kunnskap er satt ut i praksis. Fra 2005 er spørsmål med svar ikke knyttet til en bestemt kode i arkivnøkkelen, men plassert over hele nøkkelen, alt etter emne. Det er derfor vanskelig å plukke ut spørsmål fra Språkrådets arkiv. Det bør være felles praksis for registrerte saker i historisk og aktivt arkiv. ***Vårt forslag er å bevare alt fra klasse 3 og 4 for ettertid.***

Språkspørsmål med svar i e-poster fra perioden 2000-2004 (i arkivet etter Norsk språkråd) er ikke journalført/registrert i noen journal, men skrevet ut og tatt vare på kronologisk. E-postene har liten verdi, da de ikke er søkbare på noen måte. ***Vårt forslag er at spørsmål med svar som ikke er journalført/registrert i perioden 2000-2004 - kasseres.***

Fagklasse 5 gjelder språkstyrking og klart fagspråk på samfunnsområder. I klassen ligger mållovsrapporteringer for offentlige etater, brudd på målloven og språkhjelp til statsorganer. Fagklasse 5 viser Språkrådets funksjon i samfunnet, utøvelsen av myndighet og hvilken rolle Språkrådet har i forhold til det øvrige samfunnet og i samfunnsutviklingen. ***Vårt forslag er at klasse 5 bevares for ettertid i sin helhet.***

Språkrådet har en samling av presseklipp fra Norsk språkråd fra 1952-1972 (ca 3,5 hm). Presseklipp regnes ikke som arkivmateriale. I vurderingen må det imidlertid tas hensyn til at presseklippene utgjør en samling som har språkhistorisk interesse, og ***vårt forslag er at disse bør bevares for ettertid som en egen samling.***

Arkivmaterialet til Stedsnavntjenesten ligger under arkivkode 363 i arkivnøkkelen til Språkrådet. Ved de desentraliserte arkivene ved Stedsnavntjenesten har arkivmaterialet egen arkivnøkkel (vedlagt). ***Vårt forslag er at alt materialet bevares i sin helhet etter klassifiseringen i egen arkivnøkkel for Stedsnavntjenesten, og i kode 363 ved Språkrådet. I tillegg er forslaget at arkivmaterialet for ettertid også holdes adskilt som egen arkivdel.***

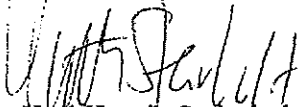
Klassene 0, 1 og 2 vil følge felles kassasjonsregler for statsforvaltningen. Klassene etter 5 i fellesnøkkelen er ikke i bruk ved Språkrådet.

Uttrekk av Doculive Noark 4 basen for perioden 1999 -2004 fra Software Innovation, er oversendt Riksarkivet og godkjent.

Det er ikke tatt uttrekk av perioden fra 01.01.2005 til 30.06.2010 i Doculive Noark Plus. Basen vil bli lukket i løpet av kort tid. Det er ikke registrert inn nye dokumenter i basen fordi Språkrådet har satt skarpt skille i arkivet ved overgang til fullelektronisk arkiv- og saksbehandling.

Uttrekk av databasene vil bli oversendt Riksarkivet så snart dette er klart fra leverandører.

Vennlig hilsen

Karl Henrik Steinsholt
Administrasjonssjef

Vigdis Nilssen
Vigdis Nilssen
arkivleder

Vedlegg: Arkivnøkkel for Norsk Språkråd 1980-2004
Arkivnøkkel fra 2005 for Språkrådet
Arkivnøkkel for stedsnavntjenestene